

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

**ВІДДІЛ З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ
КОРУПЦІЇ**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**щодо перевірки факту подання суб'єктами декларування
Міністерства оборони України та Збройних Сил України
декларацій відповідно до Закону України “Про запобігання
корупції” та повідомлення Національного агентства з питань
запобігання корупції про випадки неподання чи несвоєчасного
подання таких декларацій**

2017 рік

ПЕРЕЛІК**актів з питань підготовки проектів нормативно-правових актів**

1. Кримінальний кодекс України (*стаття 366-1. Декларування недостовірної інформації*).
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення (*стаття 172-б. Порушення вимог фінансового контролю*).
3. Закон України “Про запобігання корупції” (*статті 45 – 52 розділу VII. Фінансовий контроль*).
4. Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 10.06.2016 № 2 “Про початок роботи системи подання та оприлюднення декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування” (*зарєєстровано в Міністерстві юстиції України 15 липня 2016 року за № 958/29088*).
5. Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 10.06.2016 № 3 “Про функціонування Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування” (*зарєєстровано в Міністерстві юстиції України 15 липня 2016 року за № 959/29089*).
6. Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 11.08.2016 №3 “Про роз’яснення щодо застосування окремих положень Закону України “Про запобігання корупції” стосовно заходів фінансового контролю”.
7. Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 06.09.2016 №18 “Про внесення зміни в Роз’яснення щодо застосування окремих положень Закону України “Про запобігання корупції” стосовно заходів фінансового контролю”.
8. Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 30.09.2016 №56 “Про внесення змін в Роз’яснення щодо застосування окремих положень Закону України “Про запобігання корупції” стосовно заходів фінансового контролю”.
9. Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 03.11.2016 № 106 “Про внесення змін до Роз’яснення щодо застосування окремих положень Закону України “Про запобігання корупції” стосовно заходів фінансового контролю”.
10. Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 06.09.2016 № 16 “Про затвердження Порядку перевірки факту подання суб’єктами декларування декларацій відповідно до Закону України “Про запобігання корупції” та повідомлення Національного агентства з питань запобігання корупції про випадки неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій”.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник Відділу з питань
запобігання та виявлення корупції
Міністерства оборони України
полковник В.А.ПРИЙМАК

“ _____ ” _____ 2017 р.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо перевірки факту подання суб'єктами декларування Міністерства оборони та Збройних Сил України декларацій відповідно до Закону України “Про запобігання корупції” та повідомлення Національного агентства з питань запобігання корупції про випадки неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій

I. Загальні положення

Методичні рекомендації розроблено для використання керівниками структурних підрозділів Міністерства оборони України, Генерального штабу Збройних Сил України, командирами (начальниками) усіх рівнів під час організації роботи щодо належного виконання, з врахуванням особливостей Збройних Сил України, положень Порядку перевірки факту подання суб'єктами декларування декларацій відповідно до Закону України “Про запобігання корупції” та повідомлення Національного агентства з питань запобігання корупції про випадки неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій, затвердженого Рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції від 06.09.2016 № 19 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15.11.2016 за № 1479/29609.

Мета рекомендацій:

надання методичної допомоги командирам і начальникам в організації роботи щодо перевірки факту подання декларацій та своєчасного повідомлення Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – Національне агентство) про випадки неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій запобігання випадків вчинення військовослужбовцями, державними службовцями та іншими особами, уповноваженими на виконання функцій держави, адміністративного корупційного правопорушення, пов'язаного з несвоєчасним поданням без поважних причин декларації (стаття 172-6 “Порушення вимог фінансового контролю” Кодексу України про адміністративні правопорушення).

Суб'єкти декларування та визначення термінів

Суб'єктами декларування є особи, зазначені у пункті 1, підпункті “а” пункту 2 частини першої статті 3 Закону України “Про запобігання корупції”.

У Міністерстві оборони України та Збройних Силах України зазначені декларації повинні подати:

- державні службовці;
- військові посадові особи Збройних Сил України;
- посадові особи юридичних осіб публічного права.

Разом з тим, 21 грудня 2016 року статтю 45 “Подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування” Закону України “Про запобігання корупції” було доповнено частиною п'ятою такого змісту:

“дія розділу VII цього Закону **не поширюється на посадових осіб** закладів, установ та організацій, які здійснюють основну діяльність у сфері соціального обслуговування населення, соціальної та професійної реабілітації інвалідів і дітей-інвалідів, соціального захисту ветеранів війни та учасників антитерористичної операції, охорони здоров'я (крім керівників закладів охорони здоров'я центрального, обласного, районного, міського (міст обласного значення, міст Києва та Севастополя) рівня), освіти (крім керівників вищих навчальних закладів та їх заступників), науки (крім президентів Національної академії наук України та національних галузевих академій наук, перших віце-президентів, віце-президентів та головних учених секретарів Національної академії наук України та національних галузевих академій наук, інших членів Президії Національної академії наук України та президій національних галузевих академій наук, обраних загальними зборами Національної академії наук України та національних галузевих академій наук відповідно, керівників науково-дослідних інститутів та інших наукових установ), культури, мистецтва, відновлення та збереження національної пам'яті, фізичної культури, спорту, національно-патріотичного виховання (Закон України № 1798-VIII від 21.12.2016)”.

У цих Методичних рекомендаціях терміни використовуються в такому значенні:

державний службовець – це громадянин України, який займає посаду державної служби в органі державної влади, іншому державному органі, його апараті (секретаріаті), одержує заробітну плату за рахунок коштів державного бюджету та здійснює встановлені для цієї посади повноваження, безпосередньо пов'язані з виконанням завдань і функцій такого державного органу, а також дотримується принципів державної служби (*частина друга статті 1 Закону України “Про державну службу”*);

військові посадові особи – це військовослужбовці, які обіймають штатні посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків, або які спеціально уповноважені на виконання таких обов'язків згідно із законодавством (*частина дванадцята статті 6 Закону України “Про військовий обов'язок і військову службу”*).

Статтею 32 Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України визначено, що за своїми військовими званнями начальниками є:

сержанти і старшини – для рядових і матросів однієї з ними військової частини;

прапорщики і мічмани – для сержантів і старшин, рядових і матросів однієї з ними військової частини;

молодші офіцери – для сержантів, прапорщиків і мічманів однієї з ними військової частини і старшин, рядових і матросів;

старші офіцери за військовим званням підполковник, капітан 2 рангу, майор, капітан 3 рангу – для прапорщиків і мічманів, сержантів і старшин, рядових і матросів;

генерал-лейтенанти, віце-адмірали, генерал-майори, контр-адмірали, полковники, капітани 1 рангу – для молодших офіцерів, прапорщиків і мічманів, сержантів і старшин, рядових і матросів.

Таким чином, військовими посадовими особами вважається весь офіцерський та сержантсько-старшинський склад (крім військовослужбовців строкової військової служби);

посадовими особами вважаються керівники та заступники керівників державних органів та їх апарату, інші державні службовці, на яких законами або іншими нормативними актами покладено здійснення організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій (*стаття 2 Закону України “Про державну службу”*);

юридична особа публічного права – юридична особа, яка створюється розпорядчим актом Президента України, органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування (*частина друга статті 81 Цивільного кодексу України*);

посадові особи юридичних осіб публічного права – це працівники юридичних осіб публічного права, які наділені посадовими повноваженнями здійснювати організаційно-розпорядчі чи адміністративно-господарські функції. Визначальним при цьому є обсяг функцій (обов'язків) відповідного працівника;

організаційно-розпорядчими обов'язками є обов'язки по здійсненню керівництва галуззю промисловості, трудовим колективом, ділянкою роботи, виробничою діяльністю окремих працівників на підприємствах, в установах чи організаціях незалежно від форм власності. Такі функції виконують, зокрема, керівники міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, державних, колективних чи приватних підприємств, установ і організацій, їх заступники, керівники структурних підрозділів (начальники цехів, завідувачі відділами, лабораторіями, кафедрами), їх заступники, особи, які керують ділянками робіт (майстри, виконроби, бригадири тощо) (*постанова Пленум Верховного Суду України у від 26 квітня 2002 року № 5 “Про судову практику у справах про хабарництво”*);

адміністративно-господарськими обов'язками є обов'язки з управління або розпорядження державним, колективним чи приватним

майном (установлення порядку його зберігання, переробки, реалізації, забезпечення контролю за цими операціями тощо). Такі повноваження в тому чи іншому обсязі є у начальників планово-господарських, постачальних, фінансових відділів і служб, завідуючих складами, магазинами, майстернями, ательє, їх заступників, керівників відділів підприємств, відомчих ревізорів та контролерів тощо (*постанова Пленум Верховного Суду України у від 26 квітня 2002 року № 5 “Про судову практику у справах про хабарництво”*);

працівники підприємств, установ, організацій, які виконують професійні (адвокат, лікар, вчитель тощо), виробничі (наприклад, водій) або технічні (друкарка, охоронник тощо) функції, можуть визнаватися службовими особами лише за умови, що поряд із цими функціями вони виконують організаційно-розпорядчі або адміністративно-господарські обов'язки (*Лист Міністерства юстиції України від 26.08.2014 р. № 13215-0-33-14/11*).

Види декларацій

Відповідно до вимог статті 45 Закону України “Про запобігання корупції” законодавством **передбачено 4 випадки подання декларацій, а саме:**

1) особи, зазначені у пункті 1, підпункті “а” пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону, зобов'язані **щорічно до 1 квітня** подавати шляхом заповнення на офіційному веб-сайті Національного агентства декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (далі - декларація), за минулий рік за формою, що визначається Національним агентством.

2) особи, зазначені у пункті 1, підпункті “а” пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону, **які припиняють** діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, подають декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за період, не охоплений раніше поданими деклараціями.

3) особи, **які припинили** діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, зобов'язані наступного року після припинення діяльності подавати в установленому частиною першою цієї статті порядку декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік.

4) особа, **яка претендує на зайняття посади**, зазначеної у пункті 1, підпункті “а” пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону, до призначення або обрання на відповідну посаду подає в установленому цим Законом порядку декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік.

II.

Система перевірки факту подання суб'єктами декларування Міністерства оборони та Збройних Сил України декларацій та порядок повідомлення Національного агентства з питань запобігання корупції про випадки неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій

Відповідно вимог частини другої статті 49 Закону України “Про запобігання корупції” **державні органи, а також юридичні особи публічного права зобов'язані перевіряти факт подання суб'єктами декларування, які в них працюють (працювали), декларацій та повідомляти Національне агентство про випадки неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій у визначеному ним порядку.**

Порядок перевірки факту подання суб'єктами декларування декларацій

Національним агентством 06 вересня 2016 року затверджено “Порядок перевірки факту подання суб'єктами декларування декларацій відповідно до Закону України “Про запобігання корупції” та повідомлення Національного агентства з питань запобігання корупції про випадки неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій” (далі – Порядок перевірки та повідомлення НАЗК).

Пунктом 3 зазначеного Порядку перевірки та повідомлення НАЗК встановлено, що **перевірка факту подання декларацій та повідомлення Національного агентства про випадки неподання чи несвоєчасного подання декларацій покладаються на уповноважений підрозділ (особу) з питань запобігання та виявлення корупції органу, в якому працює (працював) суб'єкт декларування, або інший структурний підрозділ такого органу, визначений керівником органу.**

В Міністерстві оборони України **штатним уповноваженим підрозділом з питань запобігання та виявлення корупції є Відділ з питань з питань запобігання та виявлення корупції Міністерства оборони України.**

В Генеральному штабі Збройних Сил України, інших органах військового управління, з'єднаннях, військових частинах, установах та організаціях Збройних Сил України, установах організаціях та державних підприємствах, які входять до сфери управління Міністерства оборони України **визначено позаштатних уповноважених осіб з питань запобігання та виявлення корупції, їх списки було уточнено у січні 2017 року (доручення першого заступника Міністра оборони України від 04.01.2017 № 116/з).**

З врахуванням встановленої у Збройних Силах України системи уповноважених осіб та відповідно до вимог Національного агентства відповідальними за координацію цієї роботи мають бути:

1) в апараті Міністерства оборони України – керівник уповноваженого підрозділу Міністерства оборони України з питань запобігання та виявлення корупції;

2) в органах військового управління, закладах, установах та організаціях, які безпосередньо підпорядковані Міністерству оборони України, а також установах, організаціях та державних підприємствах, які входять до сфери управління Міністерства оборони України – командири (начальники) та директори державних підприємств;

3) в Генеральному штабі Збройних Сил України – керівник визначеного начальником Генерального штабу – Головнокомандувачем Збройних Сил України структурного підрозділу Генерального штабу Збройних Сил України;

4) в органах військового управління, з'єднаннях, військових частинах, військових навчальних закладах, установах та організаціях Збройних Сил України – командувачі, командири (начальники).

Відповідальними за перевірку фактів неподання чи несвоєчасного подання декларацій та повідомлення Національного агентства про такі випадки доцільно визначити:

1) в апараті Міністерства оборони України – Відділ з питань запобігання та виявлення корупції Міністерства оборони України;

2) в органах військового управління, закладах, установах та організаціях, які безпосередньо підпорядковані Міністерству оборони України, а також установах, організаціях та державних підприємствах, які входять до сфери управління Міністерства оборони України – відповідальних осіб;

3) в Генеральному штабі Збройних Сил України – визначений начальником Генерального штабу – Головнокомандувачем Збройних Сил України структурний підрозділ апарату Генерального штабу Збройних Сил України;

4) в органах військового управління, з'єднаннях, військових частинах, військових навчальних закладах, установах та організаціях Збройних Сил України – заступників командувачів, командирів (начальників) та відповідальних осіб.

Строки перевірки

Під час організації роботи щодо **перевірки факту подання декларацій** доцільно дотримуватися встановлених Порядком перевірки та повідомлення НАЗК строків:

1) **до 14 квітня – щорічні декларації суб'єктів декларування**, а також **декларації суб'єктів декларування, які припинили діяльність**, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування;

2) **протягом року – декларації суб'єктів декларування, які припиняють діяльність**, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування (*упродовж п'яти робочих днів з дня такого припинення*);

3) **протягом року – декларації суб'єктів декларування, якщо припинення їх діяльності відбулося з ініціативи керівника органу**, в якому працював суб'єкт декларування (*упродовж п'яти робочих днів після спливання*

строку у двадцять робочих днів з дня, коли суб'єкт декларування дізнався чи повинен був дізнатися про таке припинення);

4) **до призначення або обрання особи на посаду – декларації суб'єктів декларування, які є особами, що претендують на зайняття посад, зазначених у пункті 1, підпункті “а” пункту 2 частини першої статті 3 Закону України “Про запобігання корупції”.**

Строки отримання необхідної інформації від кадрових органів

З метою забезпечення обліку суб'єктів декларування **доцільно, щоб** Департаментом кадрової політики Міністерства оборони України, **керівниками кадрових органів всіх рівнів за належністю надавалася письмова інформація** до Відділу з питань запобігання та виявлення корупції Міністерства оборони України, командирам військової частини, начальникам військових навчальних закладів, керівникам установ та організацій Міністерства оборони України та Збройних Сил України (далі – командир військової частини та керівник державного підприємства) та відповідальним особам **у такі строки:**

1) **до 01 березня 2017 року** (у подальшому щорічно, до 01 січня) – список суб'єктів декларування, які зобов'язані подавати щорічну декларацію, список суб'єктів декларування, які в минулому році припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, список персоналу, який не повинен подавати декларацію;

2) **протягом двох робочих днів** – інформація про особу, яка припиняє діяльність пов'язану з виконанням функцій держави;

3) **до призначення або обрання на відповідну посаду** – інформація про особу, що претендує на зайняття посад, зазначених у пункті 1, підпункті “а” пункту 2 частини першої статті 3 Закону України “Про запобігання корупції”.

Порядок повідомлення Національного агентства про випадки неподання чи несвоєчасного подання декларацій

Під час організації роботи щодо повідомлення Національного агентства про випадки неподання чи несвоєчасного подання декларацій необхідно забезпечити виконання вимог керівних документів щодо порядку надання доповідей і донесень у Збройних Силах України, а також дотримуватися положень визначених Порядком перевірки та повідомлення НАЗК щодо строків надання таких повідомлень, а саме:

1) письмові доповіді і донесення про факти неподання чи несвоєчасного подання декларацій, їх причини та про необхідність повідомлення про це Національного агентства мають бути надані **негайно за підпорядкованістю** до відповідного органу управління разом з копією такого повідомлення;

2) повідомлення до Національного агентства про факт неподання чи несвоєчасного подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування за встановленою формою (додаток 1 Порядку перевірки та повідомлення НАЗК) мають бути направлені

командирами військових частин або керівниками державних підприємств **упродовж трьох робочих днів** з дня виявлення такого факту за своїм підписом та підписом відповідальної особи (у Міністерстві оборони України – за підписом начальника Відділу з питань запобігання та виявлення корупції Міністерства оборони України).

Збір, узагальнення, аналіз та облік інформації про неподання чи несвоєчасне подання декларацій та факт повідомлення про це Національного агентства

Система збору, узагальнення, аналізу та обліку інформації про неподання чи несвоєчасного подання декларацій та факт повідомлення про це Національного агентства повинна в повній мірі враховувати вимоги відповідних керівних документів.

Ця робота здійснюється:

за Міністерство оборони України та Збройні Сили України – Відділом з питань запобігання та виявлення корупції Міністерства оборони України;

за структурні підрозділи апарату Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України, органи військового управління, з'єднання, військові частини, військові навчальні заклади, установи та організації Збройних Сил України, військові частини, військові навчальні заклади, установи, організації Міністерства оборони України – відповідальними особами (за їх відсутності – особами, призначеними наказами відповідних керівників).

Облік має здійснюватися у військових частинах, військових навчальних закладах, установах, організаціях та державних підприємствах у Журналі обліку проведених перевірок подання, неподання чи несвоєчасного подання декларацій суб'єктами декларування за формою: дата проведення перевірки, прізвище уповноваженої особи, що проводила перевірку, посада суб'єкта декларування, прізвище, ім'я і по батькові декларанта, результати перевірки (своєчасність подання декларації), дата повідомлення НАЗК та вжиті заходи.

Узагальнена інформація про неподання чи несвоєчасне подання декларацій та факт повідомлення про це Національного агентства **направляється до Відділу з питань запобігання та виявлення корупції Міністерства оборони України** від:

1) структурних підрозділів апарату Міністерства оборони України **окремо за кожним фактом** такого неподання або несвоєчасного подання;

2) Генерального штабу Збройних Сил України, органів військового управління, закладів, установ та організацій, які безпосередньо підпорядковані Міністерству оборони України, командування видів Збройних Сил України, Високомобільних десантних військ Сил Збройних Сил України, Сил спеціальних операцій Сил Збройних Сил України, Тилу Збройних Сил України, Озброєння Збройних Сил України, Головного управління оперативного забезпечення Сил Збройних Сил України, Об'єднаного оперативного штабу

Сил Збройних Сил України, Головного управління Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, Головного управління морально-психологічного забезпечення Збройних Сил України, Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України, військової частини А0139 – **списком за підпорядковані військові частини** (підрозділи) із зазначенням місця роботи, військового звання, прізвища, ім'я та по батькові, адреси, контактного телефону, причини та змісту порушення, дати повідомлення Національного агентства або дати отриманого повідомлення від Національного агентства про факт неподання декларації та прийняті рішення щодо реагування;

3) Департаменту військової освіти, науки, соціальної та гуманітарної політики Міністерства оборони України, Військово-медичного департаменту Міністерства оборони України, Головного управління майна та ресурсів, Головного квартирно-експлуатаційного управління Збройних Сил України, – **списком за військові навчальні заклади та державні підприємства**, стосовно яких здійснюється функціональне управління, за формою визначеною для органів військового управління Збройних Сил України.

Заступник начальника Відділу
з питань запобігання та виявлення корупції
Міністерства оборони України

С.А.КОНОШУК